

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 25-26 травня 2023 р.) 175 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та лінгводидактики Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Збірник матеріалів V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

6. https://stud.com.ua/89477/filosofiya/filosofiya_rimi
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%>
8. Батлук О.В. Цицерон і філософія освіти в Древньому Римі. *Питання філософії*. 2000. № 2. С. 115-140
9. Бобровникова Т. Цицерон. Інтелігент в дні революції. М. : Молода гвардія, 2006. 532с.
10. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11555/>

Буланша А.А., студентка факультету початкового навчання Університету Ушинського,

Науковий керівник: проф. **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

МІСЦЕ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФА (НА ОСНОВІ «ДЕРЖАВА» ПЛАТОНА)

Філософ – це шукач істини, мислитель. У державі Платона є люди, яким відведена роль управителів. Однак є там місце й для тих, хто займається ремеслом і землеробством. Згідно з Платоном, основним законом існування «ідеальної» держави є те, що кожен член цієї держави повинен займатися тільки тією справою, до якої відчуває здібності. У зв'язку із цим філософ поділяє всіх жителів на три класи [2]. Ідеальний світ Платона протистоїть звичайному світові не тільки як абстрактне – конкретному, сутність – явищу, оригінал – копії, але і як добро – злу. Тому ідеєю всіх ідей, найвищою ідеєю Платона виступає ідея добра як такого – джерело істини, краси і гармонії. Ідея добра безлика (хоча неоплатоніки вважали платонівську ідею добра Богом). Ідея добра виражає безликий аспект філософії Платона, тоді як Бог-творець – особисте начало. Філософія, узагальнюючи висновки спеціальних наук, об'єднуючи їх на основі своїх філософій і методів пізнання, виконує інтеграційну функцію, розповсюджуючи її й на інші галузі духовної культури, включаючи політичні, правові, моральні, естетичні, релігійно-атеїстичні форми суспільної свідомості.

У філософії Платона, як викладено у його діалозі «Держава», філософ має особливе місце та призначення у суспільстві. Платон уявляв ідеальну державу як суспільство, в якому керівні посади займають розумні й мудрі люди. Філософи, згідно з Платоном, є наймудрішими та найрозумнішими з усіх людей і мають набагато ширший і більш глибокий розум, ніж інші.

За Платоном, філософи повинні бути правителями держави. Його уявлення про філософських правителів базується на переконанні, що філософи

мають найкращі знання про ідеальну справедливість, і вони здатні встановити та управляти державою відповідно до цих знань. Філософи повинні виявляти розум, мудрість і моральну чистоту, і вони повинні прагнути до істини та набувати знання про форми, що лежать за фізичним світом. Призначення філософа в «Державі» Платона полягає в досягненні високої ступені мудрості, розумінні ідеї добра і форм, що лежать за матеріальним світом. Філософ повинен пройти особисту трансформацію та піднятися від світу почуттів і конкретних речей до світу ідей і абсолютних істин.

Отже, згідно з Платоном, місце філософа – у верховному керівництві держави, а його призначення – в досягненні мудрості, встановленні справедливості та забезпеченні процвітання суспільства. Філософи виступають як мудрі правителі, які ґрунтуються на пізнанні істини та добра та здатні керувати державою. У своєму трактаті «Держава» Платон стверджує, що в «ідеальній» державі має бути щонайменше чотири чесноти: мудрість, мужність, розважливність, справедливість. У цьому трактаті сформульований перший проект ідеальної держави. Головною основою ідеальної держави є справедливість. Справедливість же полягає в тому, щоб кожному громадянину було відведено особливе заняття, що відповідає його натурі. Інакше кажучи, справедливість є відповідність реальної речі своїй ідеї, адже держава тоді є ідеальною (що відповідає ідеї держави), коли кожен громадянин діє в згоді зі своєю власною сутністю. Остання укладена в душі людини. Подібно до того як в душі людини є три початки, так і в державі має бути три стани:

- 1) розумному початку душі в ідеальній державі відповідають правителі-філософи;
- 2) шаленому початку – воїни;
- 3) низинному, вожделеючому початку – хлібороби і ремісники (нижчий стан).

Справедливість, за Платоном, «полягає в тому, щоб кожен мав своє і виконував теж своє» [1].

Висновки: Отже, в «ідеальній» державі рабів не буде. Це зовсім не означає, що Платон виступає проти гноблення людини людиною. Він вважав, що вищі касти не повинні в ім'я збереження єдності мати приватну власність. У праці «Закони» Платон також обговорює проблеми державного устрою. Однак у ній діалозі філософ вирішує основні господарські турботи перекласти на плечі чужоземців і рабів, хоча й тут засуджує війни. Проекти ідеальної держави є утопією, яка представляє собою симбіоз рис вигаданих, надуманих ніби на протигагу існуючим формам держави, з реальними рисами. Отже, призначення філософа в «Державі» Платона – це не просто вивчення філософії як академічного предмету, але й активна участь у керуванні державою, забезпечуючи мудрість, справедливість і благо для всього суспільства. Філософи, за Платоном, мають бути гармонійно злагодженими з ідеальними

формами та реалізувати свої потенціали, щоб стати максимально розуміючими істину. Вони розуміють, що матеріальні речі та явища є лише відображенням вищої реальності та істини, які існують у світі ідей або форм.

Призначення філософа, згідно з Платоном, полягає в пізнанні істинної природи речей та навчанні інших про цю істину. Філософи мають проникнути в глибини світу ідей і пізнати абсолютну реальність, яка лежить за матеріальним світом. Їхня мета полягає у досягненні мудрості і просвітлення себе та інших. Однак, варто відзначити, що погляди Платона на роль філософів у державі є об'єктом критики та обговорення. Чи можуть філософи ефективно керувати державою? Чи вони дійсно мають привілеї та владу на основі свого інтелектуального пріоритету? Ці питання продовжують стимулювати дискусії в філософії та політичній науці. За Платоном, філософи повинні пройти спеціальну підготовку, що включає філософське навчання та духовну трансформацію. У своїй роботі «Закони» Платон зауважував: «Я бачу близьку загибель тієї держави, де закон не має сили і перебуває під чиеюсь владою. Там же, де закон - владика над правителями, а вони – його раби, я вбачаю порятунок держави і всі блага, які тільки можуть дарувати державам боги» [2].

Список використаних джерел

1. <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13100/>
2. Губерський Л. Філософія. СПб.: Видавництво Фоліо, 2018. 609 с.
3. <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13100/>
4. Платон. Держава. СПб.: Видавництво Априорі, 2021. 464 с.
5. <https://studfile.net/preview/2398665/page:18/>
6. <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1993>
7. Воронюк О. Філософія сакрального. СПб.: Видавництво Markobook, 2018. 256 с.